

Aleg. 133.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

Wysoki Sejmie!

Czynności odnoszące się do podniesienia hodowli bydła rogatego w kraju są dwojakie:

1. wprowadzenie w życie ustawy z dnia 20. lipca 1892 o licencyonowaniu buhajów i ntrzymywaniu buhajów gminnych;

2. użycie subwencji przez Wysoki Sejm na podniesienie hodowli bydła przeznaczonej.

ad 1. Przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 20. lipca 1892, w myśl polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 4. kwietnia 1892 przez Wydział krajowy, w porozumieniu z komitetami centralnym obu krajowych Towarzystw rolniczych, wypracowane a na posiedzeniu dnia 20. maja 1893 roku przez Wysoki Sejm do wiadomości przyjęte, przesłane zostały pod dniem 10. czerwca 1893 LW. 27.050 c. k. Namiestnictwu, celem zarządzenia ogłoszenia tychże w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych. Na żądanie c. k. Namiestnictwa zarządził Wydział krajowy przetłumaczenie tych przepisów na język niemiecki i ruski (LW. 35.896/93) i przesłał tłumaczenia te c. k. Namiestnictwu do dalszego urzędowania (LW. 41.900/93).

Po koniec roku 1893 przepisy wspomniane nie zostały wprawdzie jeszcze ogłoszone, — Wydział krajowy jednakże przygotował wszystko, ażeby z początkiem roku 1894 komisye licencyonujące czynności swoje rozpocząć mogły. I tak:

Rozesłał do wszystkich Wydziałów powiatowych po 12 egzemplarzy broszurki pod tytułem „Rady dla utrzymujących buhaje rozplodowe“ przez referenta Wydziału krajowego opracowanej, a przez Macierz polską wydanej (książeczka 60), w której zamieszczone zostały: Ustawa hodowlana z dnia 20. lipca 1892, — Przepisy wykonawcze do tej ustawy i Instrukcyja dla komisji licencyonujących, wraz z wzorami Wykazów wymaganych przepisami wykonawczymi.

Zarządził wydrukowanie wszelkich Regestrów, Wykazów i Poświadczeń, przepisami wykonawczymi wskazanych, a bądź dla komisji licencyonujących, bądź dla utrzymujących buhaje na okres jednego roku potrzebnych, (koszt druku tego pokrył Wydział krajowy z kwoty 30.000 zł. a mianowicie z pozycyi C, na podniesienie hodowli bydła przeznaczonych, w myśl sprawozdania sejmowej komisji gospodarstwa krajowego z dnia 17. maja 1893).

W myśl §. 4go ustawy z dnia 20. lipca 1892, ustanowił — po zasięgnięciu opinii Wydziałów powiatowych, komitetów centralnych obu krajowych Towarzystw rolniczych i krajowej komisji rolniczej — okręgi licencyonowania buhajów w każdym powiecie politycznym — i zamianował dla

każdej komisji przewodniczącego i jego zastępcę. Uskutecznioną też już została w wielu powiatach organizacja komisji licencyonujących, w wielu jednakże jest jeszcze w toku, a to z powodu trudności w wyszukaniu potrzebnej liczby gospodarzy, którzyby mogli i chcieli podjąć się dość uciążliwej czynności członków komisji licencyonujących. Z tego też powodu widział się Wydział krajowy zniewolonym, pierwotnie ustanowioną liczbę okręgów w niektórych powiatach znacznie zredukować.

W końcu: Rozesłał (LW. 64.461/94) do wszystkich Wydziałów powiatowych potrzebną ilość druków na „Wykazy stanu bydła rogatego“ w gminach i obszarach dworskich, (które — według §. 8. przepisów wykonawczych — służyć mają komisjom licencyonującym do orzeczenia, ile licencyonowanych buhajów znajdować się ma w każdej gminie), z poleceniem, ażeby druki te rozesłały do wszystkich naczelników gmin, a względnie przełożonych obszarów dworskich, z wezwaniem, by je dokładnie wypełnili i dnia 15. stycznia b. r. do biura Wydziału powiatowego odesłali. Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wydanie stosownego polecenia c. k. Starostwom powiatowym, iżby te, w sposób jaki za najstosowniejszy uznają, wpłynęły ze swej strony na naczelników gmin, by przesłane im druki wykazowe należycie wypełnili i właściwym Wydziałom powiatowym odesłali. — Według otrzymanych relacji, gminy i obszary dworskie niektórych powiatów uczyniły już zadość wezwaniu temu.

Jak powyżej wspomniano pokrył Wydział krajowy koszt potrzebnych dla komisji licencyonujących druków, pieczęci i t. d. z funduszu na podniesienie hodowli bydła przeznaczonego. Na koszta jednakże spowodowane czynnością komisji licencyonujących, skoro te — po ogłoszeniu przepisów wykonawczych — funkcjonować zaczęły, mianowicie: na koszta podróży i diety przewodniczących komisji i weterynarzy, (które w myśl ostatniego ustępu §. 4go ustawy z dnia 20 lipca 1892 pokryte być mają z funduszu krajowego), wyznaczony być musi osobny kredyt. Wysokość minimalną tego kredytu obliczył Wydział krajowy na rok 1894 na 10.000 zł., wstawił go w Rub. XV. poz. 223 c. projektu budżetu krajowego na rok 1894 — i uprasza Wysoki Sejm o uchwalenie tegoż.

ad 2. Subwencję przez Wysoki Sejm na podniesienie hodowli bydła w kwocie 30.000 zł. na r. 1893 przeznaczoną, rozdzielił Wydział krajowy pomiędzy obydwa krajowe Towarzystwa rolnicze w tym samym stosunku jak w roku 1892, zarezerwował wszakże z kwoty przypadającej dla c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego 3.000 zł., a z kwoty przypadającej na c. k. Towarzystwo rolnicze krakowskie 2.000 zł., na pokrycie kosztów wprowadzenia w życie komisji licencyonujących, a to w myśl wywodów zawartych w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 2. maja 1893 l. 21.441 przez Wysoki Sejm do wiadomości przyjętym. Ze względu jednakże, że po koniec roku 1893 komisje licencyonujące jeszcze funkcjonować nie zaczęły, a przygotowanie druków, pieczęci i t. p. tylko około 1.200 zł. kosztowało, zostanie reszta z kwoty zarezerwowanej wypłaconą obu Towarzystwom rolniczym w odpowiednim stosunku.

Szczegółowy plan użycia subwencji krajowej, łącznie z państwową, przez Wydział krajowy wyjednaną, podany w sprawozdaniu zeszłorocznem Wydziału krajowego, nie uległ dotychczas zmianie. Wydział krajowy zwrócił wszakże uwagę komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego na opinię sejmowej komisji gospodarstwa krajowego, wypowiedzianą w jej sprawozdaniu z dnia 17. maja 1893 roku, że byłoby wskazaniem, ażeby można było na premiowanie wzorowych stajen włościańskich, zakupno dla gmin nasion roślin pastewnych i wydawnictwo dziełek popularnych o hodowli bydła i t. p. uzyskać odpowiednią subwencję ze Skarbu państwa, a kwoty na te cele z subwencji krajowej przeznaczone, użyć na pomnożenie stacyi buhajów subwencyjnych.

Ze względu że rachunki na rok 1893 nie mogły być jeszcze zamknięte, nie przedłożyły też komitety obu krajowych Towarzystw rolniczych szczegółowych sprawozdań z użycia subwencji krajowych i państwowych na podniesienie hodowli bydła w roku 1893 pobranych. — Z dotychczasowych sprawozdań komitetów obu krajowych Towarzystw rolniczych Wydziałowi krajowemu przedłożonych, wpływa wszakże, że komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego scentralizował całą akcję podniesienia hodowli bydła w swoim ręku i sam tą akcją przy pomocy inspektorów i biura kieruje,

podczas kiedy komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego Towarzystwom rolniczym okręgowym znaczniejszą część czynności przydziela i pomiędzy nie subwencye na podniesienie hodowli bydła otrzymane rozdziela. (Według sprawozdania komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego z dnia 13. grudnia 1893 l. 1.375, przeznaczył tenże komitet z subwencji na rok 1893 otrzymanych:

a) na utrzymanie istniejących i tworzenie nowych stacyi buhaji: Towarzystwom rolniczym okręgowym w Białej, Jasle, Krakowie i Wieliczce po 1.000 zł., a Towarzystwom rolniczym okręgowym w Bochni, Brzesku, Mielcu, Nowym Sączu, Rzeszowie, Tarnowie i Wadowicach, po 400 zł.;

b) na premiowania zaś bydła włościańskiego po 200 zł. na każdy powiat, należący do obrebu Towarzystwa rolniczego krakowskiego, do wypłaty odosnym Towarzystwom okręgowym).

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892 wstawił Wydział krajowy w budżet wydatków z funduszu krajowego na r. 1894 w Rub. XV. poz. 223, pod:

a) kwotę 12.500 zł. jako drugą ratę przeznaczoną na utworzenie stałego funduszu pożyczkowego w kwocie 50.000 zł., — a pod

b) kwotę 30.000 zł. na inne środki podniesienia hodowli bydła, pomiędzy obydwu krajowe Towarzystwa rolnicze rozdzieloną.

Kończąc niniejsze sprawozdanie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1893 o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

2. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1894 kredyt w wysokości 10.000 zł. na pokrycie kosztów komisji licencyonujących w myśl §. 4go ustawy z dnia 20. lipca 1892 i wstawia tę kwotę do rubryki XV. budżetu krajowego na r. 1894.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 29. stycznia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszeko w. r.

Sprawozdawca:

Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

